

08 במרץ 2023
ט"ז באדר ה'תשפ"ג

לכבוד
עו"ד אסי מסינג
היועץ המשפטי
משרד האוצר

א.נ.,

הנדון: התייחסות לתיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) התשמ"א-1981

בשם לובי 99 אנו מתכבדים להגיש את התייחסותנו לתיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, המוצע במסגרת תזכיר חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023: הגברת התחרות וצמצום עיוותים במקטע התיווך לביטוח ולחיסכון (להלן: "הצעת החוק").

להלן עיקר התיקון הנדרש בהצעת החוק:

יש לקבוע, במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, כי מבנה התגמול לפיו ישולם תגמול לסוכנות ביטוח הנשלטת על ידי תאגיד בנקאי, יבטיח כי לא תקום זיקה בין סוכנות ביטוח כאמור לגוף המוסדי המבטח.

להלן התוספת המוצעת לסעיפי הצעת החוק:

בסעיף 41 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, אחרי סעיף קטן (ד), יבוא:
"1ד) לענין סוכן ביטוח הנשלט על ידי תאגיד בנקאי בהתאם בסעיף (11) (ב) לחוק הבנקאות (רישוי),¹ חישובם של דמי עמילות ייעשה בלא תלות בזהות המבטח שהוא בעל זיקה למוצר פנסיוני או סוג המוצר הפנסיוני שהוא נושא הייעוץ הפנסיוני הניתן על ידי התאגיד הבנקאי."

והכל, כמפורט:

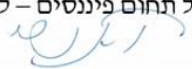
1. במסגרת המאמצים להרחיב את הנגישות של הציבור הרחב לייעוץ פנסיוני אובייקטיבי, החליטה הוועדה לעניין רפורמה בשוק ההון ("וועדת בכר") לאפשר לתאגידים בנקאיים להעניק ללקוחותיהם שירותי ייעוץ פנסיוני.

¹ חוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.

2. אפשרות זו ניתנה לבנקים בליווי מגבלות מהותיות שמטרתן להקטין את החשש לניגוד עניינים, שעלול להיווצר כאשר תאגיד בנקאי מייעץ ללקוח בדבר מוצר פנסיוני של גוף מוסדי, שלאותו תאגיד בנקאי יש קשרים עמו – ניגוד עניינים אשר עשוי להביא לכך שהתאגידים הבנקאיים יפעלו שלא לטובת הלקוח.
3. במסגרת מגבלות אלו נקבעו, בין היתר, הוראות בדבר מודל התגמול לתאגידים הבנקאיים על פעילותם כיועצים פיננסיים. בפרט, נקבע כי התגמול יהיה מבוסס על מודל 'עמלת הפצה'², לפיו על יועץ פנסיוני להתקשר בהסכם הפצה בשיעור ובתנאי תשלום זהים עם כל הגופים המוסדיים. מודל תגמול זה אינו יוצר זיקה בין היועץ למוצר הפנסיוני, כך שהתאגיד הבנקאי אינו מצוי במצב של ניגוד עניינים, ולפיכך פועל באופן אובייקטיבי ולטובת הלקוח בלבד.
4. במסגרת הצעת החוק מוצע לאפשר לבנק בעל היקף פעילות צר לשלוט בסוכנות ביטוח שעוסקת בביטוח כללי. אלא שבמסגרת הצעת החוק אין כל התייחסות למודל התגמול לסוכנות ביטוח אשר תהא נשלטת על ידי תאגיד בנקאי. ככלל, ובניגוד למודל התגמול ביחס ליועץ פנסיוני הניתן על ידי תאגידים בנקאיים, סוכנות ביטוח מתוגמלת בעמלות ותמריצים היוצרים הטיה לטובת מבטחים ספציפיים ובאופן שעלול לפגוע בטובתו של המבוטח.
5. במצב דברים בו תאגיד בנקאי מתוגמל, מתוקף שליטתו בסוכנות ביטוח, בעמלות ותמריצים על ידי גופים מוסדיים, בעלי זיקה למוצרים פנסיוניים לגביהם הוא מייעץ כיועץ פנסיוני, ימצא התאגיד הבנקאי בניגוד עניינים דה-פקטו שימנע את המשך פעילותו כיועץ פנסיוני אובייקטיבי.
6. במילים אחרות, האינטרס הכלכלי הנובע משליטתו של תאגיד בנקאי בסוכנות ביטוח, יצור הטיה שעלולה לפגוע בטובתו של הלקוח המקבל ייעוץ פנסיוני מאותו תאגיד בנקאי.
7. על כן, נדרש לקבוע, במסגרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, מבנה תגמול שלא יוצר תלות בין התגמול של סוכנות ביטוח אשר תהא נשלטת על ידי תאגיד בנקאי לבין הגופים המוסדיים ובאופן אשר יבטיח כי לא תקום זיקה אסורה בין סוכנות ביטוח כאמור לגוף המוסדי.
8. מטרת הוראות אלו תהיה להבטיח כי התגמול שישולם לסוכנות הביטוח לא ישפיע על התנהלות התאגיד הבנקאי כיועץ פנסיוני אובייקטיבי ולא יעמיד את הבנק בניגוד עניינים.
9. נדגיש כי צעד זה נדרש על מנת להבטיח כי הצעת החוק מגשימה גם את מטרתה "לחזק את התחרות במקטע התיווך למוצרי ביטוח וחיסכון" מבלי לסתור את מטרתה "להנגיש בצורה טובה יותר את הייעוץ הפנסיוני האובייקטיבי לפרט" ו"לצמצם את ההטיות הקיימות במודל התגמול והבעלות של סוכני הביטוח"³.

בברכה,

משה קאשי
מנהל תחום פיננסיים – לובי 99

עו"ד (רו"ח) אלה תמיר שלמה
לוביסטית ציבורית – לובי 99

² מקורו החוקי של מודל זה קבוע בסעיף 2(א) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה). כאן
³ הציטוטים מתוך דברי ההסבר להצעת החוק.